

Unos soli u hrvatskoj kontinentalnoj ruralnoj populaciji – ENAH studija

Salt intake in the Croatian continental rural population – ENAH study

Sandra Karanović^{1*},
Ana Jelaković¹,
Vanja Ivković¹,
Živka Dika¹,
Viktor Domislović¹,
Krešimir Đapić¹,
Lana Gellineo¹,
Ema Ivandić¹,
Josipa Josipović²,
Ivana Vuković Brinar¹,
Jelena Kos¹,
Mario Laganović¹,
Tajana Željković Vrkić¹,
Ljiljana Fodor²,
Vesna Matijević³,
Mirjana Fuček¹,
Josip Čulig⁴,
Ranko Stevanović⁵,
Bojan Jelaković¹

¹ Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb, Hrvatska

² Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice, Zagreb, Hrvatska

³ Ordinacija obiteljske medicine Slavonski Kobaš, Hrvatska

⁴ Nastavni zavod za javno zdravstvo "Dr. Andrija Stampar", Zagreb, Hrvatska

⁵ Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, Hrvatska

¹ University of Zagreb School of Medicine, University Hospital Centre Zagreb, Zagreb, Croatia

² University Hospital Centre «Sestre milosrdnice», Zagreb, Croatia

³ Outpatient Clinic for General Medicine Slavonski Kobaš, Slavonski Kobaš, Croatia

⁴ Andrija Stampar Teaching Institute of Public Health, Zagreb, Croatia

⁵ Croatian National Institute of Public Health, Zagreb, Croatia

RECEIVED:
February 10, 2017

ACCEPTED:
February 28, 2017

KLJUČNE RIJEČI: unos soli, natriurija, arterijski tlak.

KEYWORDS: salt intake, natriuria, blood pressure.

CITATION: *Cardiol Croat.* 2017;12(3):50. | DOI: <http://dx.doi.org/10.15836/ccar2017.50>

***ADDRESS FOR CORRESPONDENCE:** Sandra Karanović, Klinički bolnički centar Zagreb, Kišpatičeva 12, HR-10000 Zagreb, Croatia. / Phone: +385-1-2388-271 / E-mail: sandra_k910@yahoo.com

ORCID: Sandra Karanović, <http://orcid.org/0000-0003-2696-5305> • Ana Jelaković, <http://orcid.org/0000-0002-9262-4667> Ljiljana Fodor, <http://orcid.org/0000-0001-8731-1538> • Bojan Jelaković, <http://orcid.org/0000-0002-2546-4632>

Uvod: Rezultati naših prethodnih istraživanja potvrdili su da je unos soli (24-satno mapiranje) u Hrvatskoj preko 11 g/dan. Unos soli bio je viši u ruralnim nego gradskim područjima. Hrvatska nacionalna kampanja započela je 2008. Naš cilj bio je analizirati trendove u unosu soli u ruralnom području u prethodnom razdoblju.

Ispitanici i metode: Od 3056 pojedinaca uključenih u ENAH studiju, 2259 (868 muškaraca, 1391 žena) uključeni su u daljnje analize. Svi ispitanici stariji od 18 iz analiziranog ruralnog područja pozvani su na sudjelovanje; istraživanje je provedeno po principu "od vrata do vrata". Trudnice, bolesnici s terminalnim bolestima vezani uz krevet, osobe s teškom invalidnošću, pojedinci s amputiranim udovima, imobilizirani, mentalno bolesni ili osobe s teškom demencijom nisu uključeni u studiju. Stopa sudjelovanja bila je > 70 %. Unos soli procijenjen je iz uzorka prvog jutarnjeg urina koristeći Intersalt formulu. Arterijski tlak (AT) mjereno je pomoću Omron 6 uređaja slijedeći ESH smjernice. Stanovništvo je pregledavano 3 puta: 2008., 2010. i 2015. te su analizirani unos soli i povezanost s AT. Nije bilo razlike u spolu ili dobi ispitanika u 3 navedene godine istraživanja.

Rezultati: U 2008., 2010., 2015. unos soli u cijeloj skupini bio je: 10,5 (8,7-12,2); 10,2 (8,4-12,1); 10,9 (9,5-12,2). U muškaraca: 10,4 (8,8-12,2); 10,1 (8,5-12,1); 10,9 (9,3-12,3); u žena: 10,6 (8,6-12,3); 10,4 (8,4-12,1); 10,9 (9,6-12,1). Nismo našli trend smanjenja unosa soli, nije bilo razlika u spolu. Značajna korelacija unosa soli i sistoličkog i dijastoličkog tlaka pronađena je za cijelu skupinu ($r = 0,32$; $r = 0,18$; oboje $p > 0,001$); za muškarce ($r = 0,29$; $r = 0,134$; oboje $p = 0,01$) i za žene ($r = 0,35$; $r = 0,21$; oboje $p > 0,001$).

Zaključak: Svjesni smo mnogih mana određivanja unosa soli metodom slučajnog uzorka urina. Ipak, koristeći istu metodu i istu formulu na istoj populaciji, smatramo da naše rezultate možemo pouzdano koristiti za određivanje trenda unosa soli u ruralnom području. Uočena je značajna korelacija s AT što potvrđuje naše prijašnje rezultate. Unatoč tome što je hrvatska nacionalna kampanja započela prije 10 godina, unos soli u ruralnom području je vrlo visok i bez promjene u navedenom razdoblju, što ukazuje na potrebu ulaganja dodatnih napora kako bi se unos soli smanjio.